

Helyi Esélyegyenlőségi Program

SÁRSZENTLŐRINC

Sárszentlőrinc Község Önkormányzata

Készítette:

Sárszentlőrinc Község önkormányzata

Elfogadta:

Sárszentlőrinc Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

2019. november 27-én megtartott ülésén

Határozat száma:

109/2019. (XI.27.)

Tartalomjegyzék:

Hep célja	3. oldal
HEP helyzetelemzése	4. oldal
Település elhelyezkedése, rövid története	7. oldal
Népesség alakulása	11. oldal
Megélhetés	15. oldal
Sárszentlőrinc környezete, nevezetességek	23. oldal
Gyermekek helyzete, óvoda, védőnői-házi orvosi ellátás	31. oldal
HEP intézkedési terve	41. oldal
HEP megvalósítás	51. oldal

Értékeink, küldetésünk

Sárszentlőrinc Község Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a különböző közfoglalkoztatásokat, biztosítsa az idősök nappali ellátását valamint a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében a település megalkotja esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést, a feladat meghatározásokat valamint azok megvalósításának ütemezését.

Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye korlátozott marad.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sárszentlőrinc település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)

- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az Önkormányzat a közművelődési tevékenységek folyamatos megvalósíthatósága érdekében közösségi színteret biztosít.

Az Önkormányzat látja el az alábbi tevékenységeket:

- a lakosság közművelődési és sport igényeinek kielégítéséhez programok szervezése, lebonyolítása
- teleház szolgáltatások nyújtása
- települési ünnepek, rendezvények szervezése
- nyilvános közkönyvtári ellátás
- helyi közgyűjtemények kezelése (Petőfi ház Lázár Ervin Emlékház)
- valamennyi, a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. Törvényben a települési önkormányzat kötelező feladatként megjelölt, de jelen bekezdésben nem nevesített, a közművelődéshez kapcsolódó tevékenység.

Sárszentlőrinc Községben az alapellátásban területi ellátási kötelezettséggel 1 vegyes (házi orvosi és házi gyermekorvosi), 1 fogorvosi és 1 védőnői körzet működik.

A vegyes körzetet az Önkormányzat önállóan tartja fenn.

A fogorvosi körzetet az önkormányzat Bikács Község önkormányzatával, Györköny község önkormányzatával, Kajdacs község önkormányzatával, Nagydorog Nagyközség Önkormányzatával, Pálfa község önkormányzatával, valamint Pusztahencse község önkormányzatával közösen tartja fenn. A körzet székhelye Nagydorog.

A védőnői körzetet az önkormányzat önállóan tartja fenn.

Sárszentlőrinc Község Önkormányzatánál igénybe vehető szociális ellátások:

- Települési támogatást (rendkívüli, lakásfenntartási, temetési célú) igényelhet az a személy, aki időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzd.
- Az önkormányzat megszületett gyermekként 5000 Ft szülési támogatást nyújt.
- Az önkormányzat a házasságkötés díjával megegyező összegű házasságkötési támogatást nyújt.

Az Önkormányzat Jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az önm legkisebb összegének 140%-át (2019-ben 41.325 Ft).

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az elmúlt években JETA pályázatból újult meg a korábbi Fördös Kúria épülete, mely ifjúsági szálló funkciót kapott, továbbá ravatalozó építésére, több út felújítására is sor került e forrásból, valamint a BM támogatásával.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az önkormányzat több társulásnak is tagja. A Nagydorogi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik Sárszentlőrinc, Nagydorog, Bikács, Pálfa, Kajdacs. Valamint a hétvégi ügyelet, a szociális alapszolgáltatások, a kistérséggel van társulásban. Az óvodát is társulásban tartjuk fenn, melynek székhelye Simontornya. A hulladékgyűjtést is társulásban végezzük.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A települési esélyegyenlőségi program a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által kiadott Módszertani Segédlet és Gyakorlati Útmutató Helyi Esélyegyenlőségi Programok megalkotásához, az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól alapján készült.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis valamint a népszámlálási adatok szolgálták alapul. Emellett Várdomb Község Önkormányzata által szolgáltatott adatok, a településen tett személyes látogatások alkalmával gyűjtött anyagok és az elektronikus média Várdombbal foglalkozó oldalai is hasznos információkkal szolgáltak.

Sárszentlőrinc község Önkormányzata korábban nem gyűjtött és nem elemzett adatokat a romákkal, nőekkel és fogyatékkal, élőkkel kapcsolatban.

Készítette: Csercsáné Lak Andrea - Szücs Jánosné

Sárszentlőrinc földrajzi elhelyezkedése

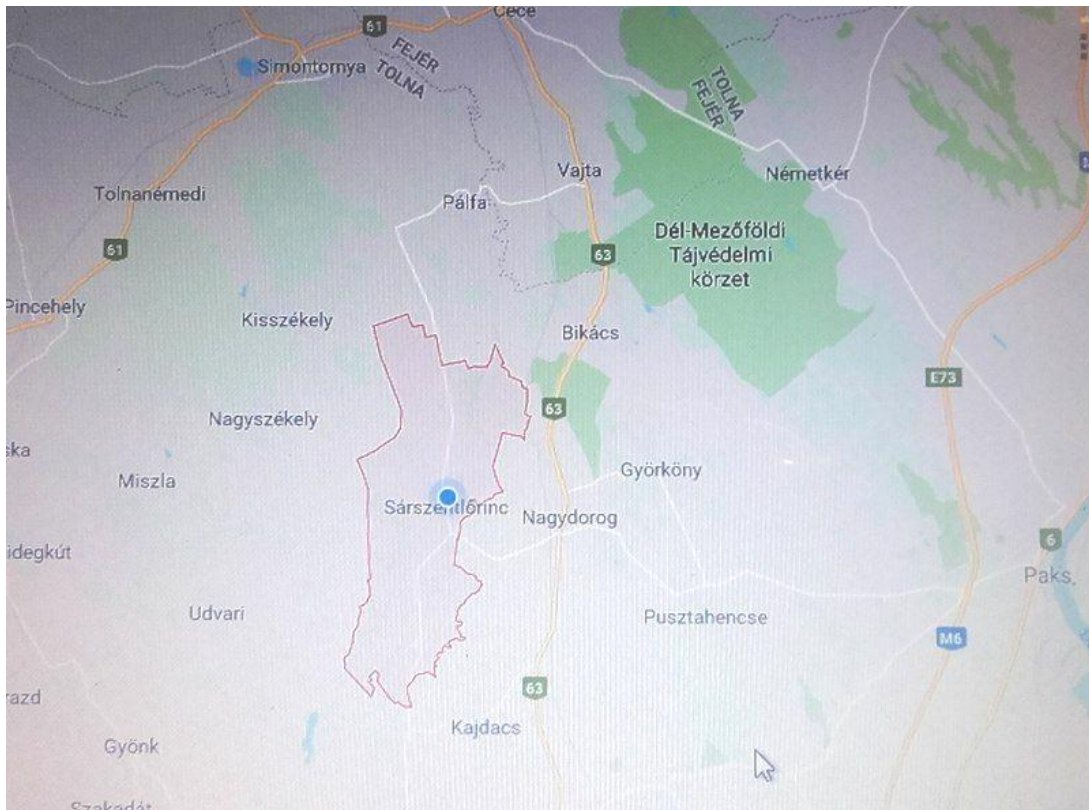
Sárszentlőrinc Budapesttől mintegy 137 km-re dél-nyugatra, a Duna-hídtól mintegy 50 km-re nyugatra, a Balatontól 60 km-re keletre található.

Tolna megye északi, középső részén, a Paksi Kistérségben a Hegyhát és a Mezőföld találkozásánál, a Sió és a Sárvíz lapálya mellett fekszik. Határát északról Pálfa, keletről Nagydorog, délről Kajdacs, délnyugatról Udvari, északnyugatról Nagyszékely és Kísszékely határolja. A keleti része síkvidéki, a nyugati része lankás völgyekkel, dombokkal szabdalt. Legmagasabb része az Uzdi-hegyen található, ott, ahol a TV-torony is épült (205m Bf.). A legalacsonyabb része a Sió és a Sárvíz által közrezárt Pap-sziget földterület. A községhez 150,6 ha belterület, 3460,6 ha külterület és 233,3 ha zártkert tartozik.

A legközelebbi városok Simontornya 14 km, Paks 23 km, Szekszárd 38 km.

A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A terület nagy része sík, a talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. Jellemző a község határában meghúzódó területeken a szőlőművelés is. Sárszentlőrinc-Uzd-Alsópél közigazgatásilag összetartozó település.

Sárszentlőrinc rövid története

A Sió-parti Szent-Lőrincz régi települési hely volt. Már az Árpád-korban is plébániai székhely. 1334-ből ismerős a lelkész neve is: Egidius Sancti Laurentii. A török hódoltság idején is sokáig lakott hely (1563-84-ben 9-13 házat adóztattak meg), de a hódoltság utolsó éveiben elnéptelenedett. 1718-19-ben ugyan megszállta már egy vegyes nemzetiségű csoport, amely azonban három év után továbbment.

1722. március 22-én kihirdették Tolna megyében III. Károly rendeletét, mely a török hódoltság idején elnéptelenedett területekre érkező telepeseknek különleges kedvezményeket biztosított: háromévi adómentességet, ingyen vetőmagot, igásjószágot, építési anyagot és vallásszabadságot. Ezek a kecsegtető feltételek is közrejátszhattak abban, hogy a Mercy-uradalom hűgyészi kancelláriájában 1722. július 27-én, az addig Györkönyben élő magyar jobbágyok szerződést írtak alá, mely jogot biztosított számukra a szentlőrinci pusztára megszállására.

Számban kicsi ez a csoport mindössze 8 család, de vállalkozási kedvben, kezdeményező bátorságban, kitartásban annál erősebb. A nyolc alapító családot korának egyik legkiválóbb evangélikus lelkésze, Szeniczai Bárány György vezette át Györkönyből a Sió jobb partjára. A sárszentlőrinci anyakönyvben Győr, Sopron és Moson vármegyéknek szinte minden községe fellelhető az itteni családok kiindulási helyeként. Az ott maradottakkal élénk maradt az összeköttetés és ez a kapcsolattartás Sárszentlőrinc jövőjének alakulására nagy hatással volt: széleskörű maradt a tájékozódás, az eseményekkel, szellemi áramlatokkal való érintkezés:

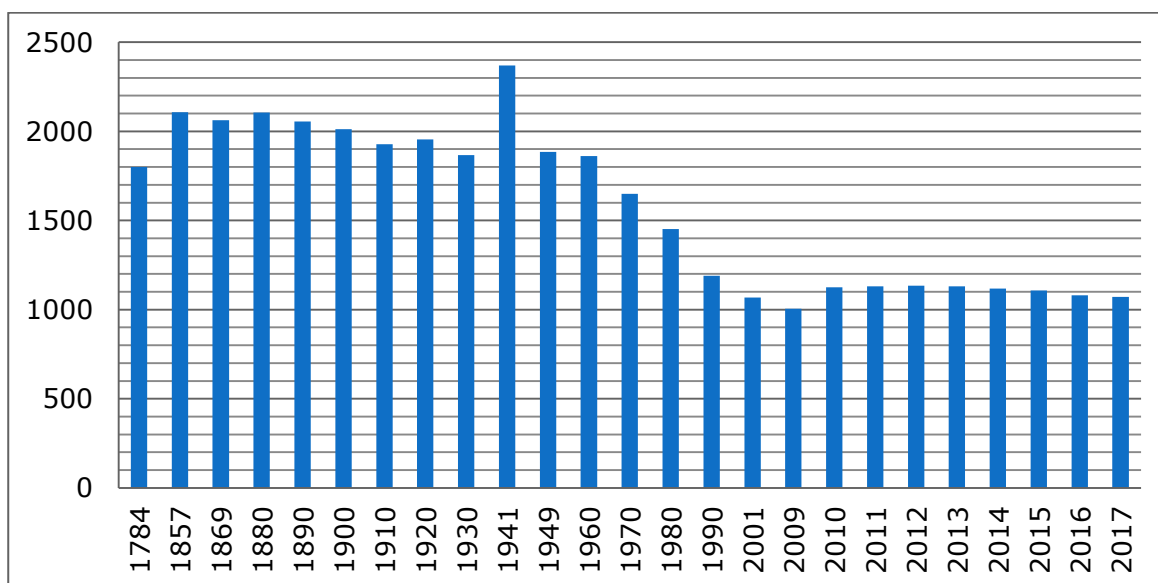

nyelvében, szokásaiban, hagyományaiban veretes magyar népi kultúrának lesz az őrizőjévé, ápolójává és terjesztőjévé a nemzetiségileg vegyes lakosságú új hazában is. A szórványosan ideköltöző német családok (iparosok és beházasodók) nyelvükben és szokásaikban hamar hasonultak, és változatlanul megmaradt a község tiszta magyar lakosságának.

Sárszentlőrinc szellemi és gazdasági fellendülésének másik eredője az iparos réteg megerősödése. Először a község ellátását biztosító iparosok tűntek fel, (mészáros, kovács, bognár, csapláros, szűrszabó, csizmadia, malmos családok) de egyes iparágak művelői úgy elszaporodtak, hogy vidékre is dolgoztak, vásárokra jártak, céhekbe tömörültek. Különösen a takács- és a csizmadiamesterség volt fejlett és elterjedt Sárszentlőrincen. Közöttük valóságos iparos dinasztiák nőttek fel, ahol apáról fiúra szállt a mesterség szakszerű tudása, nagy műhely, széles vevőkör és a fél vármegyét behálózó vásározás. A föld és szőlőműveléssel párhuzamosan folytatott ipar, a külvilággal való rendszeres érintkezés, a sok mozgás, a gazdagság lassan a község vezető rétegévé tette az iparosokat. Az iparosok magukkal együtt emelték a falu hírnevét is.

Demográfiai helyzet bemutatása

1. számú ábra: Állandó népesség számának változásai 1784 – 2017 között

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR(1784 – 2017)

Mint ahogy azt a fenti diagram is jól mutatja, Sárszentlőrinc fénykora az 1800-as évek. Az állandó lakosság száma ekkor több mint 2000 fő volt. A település hanyatlása az 1900-as évek elején kezdődött. Ekkor nagyon erőssé lett az egykésés. Sárszentlőrinc nagybirtokokkal körülhatárolt terület volt, ezért a földterületek növelése a paraszti gazdaságban akadályokba ütközött. Ezt a szükséghelyzetet akarták megoldani a születésszabályozás olykor nagyon kegyetlen vastörvényeivel.

A második világháború után, amikor a falu lakóinak nagy részét kuláknak nyilvánították, földjeiket elvették, a fiatalok számára nem maradt életlehetőség a faluban. Tanulmányaik befejezése után csak kevesen jöttek vissza, megkezdődött a lakosság elvándorlása, kicserélődése.

Az 1941-es és 2011-es népszámlálási adatok a lakosság számának növekedését mutatják, azonban ezek a kiugró értékek nem a természetes szaporodás pozitív irányú változásait jelzik. A népesség növekedés mindkét esetben abból adódik, hogy Sárszentlőrinchez csatoltak egy – egy külterületet. 1940-ben a szomszédos nagybirtok - Uzd-Borjád – szétválasztása után, az uzdi rész Sárszentlőrinchez, a borjádi rész Kölesdhez került. 2010. novemberében pedig a település központjától mintegy 9 km-re lévő Alsópélpusztát csatolták a községhez.

1960-as népszámlálási adatok Sárszentlőrinc külterületeként jelzik Sasost, ahol egy-két magyar családtól eltekintve többségében cigányszármazású ember élt.

Népesség száma	Ebből						Írni, olvasni tudó	Keresők száma	Ebből			
	Férfi	Nő	0-14 éves	15-39 éves	40-59 éves	60év feletti			Férfi	Nő	Mezőgazdaságban	egyéb gazdasági ágban
194	100	94	93	71	22	8	42	55	52	3	53	2

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatok szerint a 0-14 éves korúak alkották az ott élők 47,9 %-át, ebből következik, hogy 4-6 gyermek is élt egy családban. A népesség 21,6 %-a tudott csak írni, olvasni.

Szorgalmas, dolgozó emberek voltak. Egyrészt a termelőszövetkezetben és az Alsópéi Állami Gazdaságban találtak munkát a megélhetéshez, másrészt, a maguk által fából faragott eszközöket, használati tárgyakat árulták a falvakban. Az asszonyok gyakran jártak Uzdra, Sárszentlőrincre takarítani, a földes szobákat sározni. 1968 - 1970 között felszámolásra került Sasos, az ott élő emberek Uzdra és Sárszentlőrincre lettek telepítve. A lakosság nagyrésze minden konfliktus nélkül befogadta a cigányságot.

A 2011-es népszámlálási adatok szerint 113 fő a cigány népesség száma, ami a lakónépesség 10,4%-a. Ezek az adatok azonban nem tükrözik hűen a valóságot, ettől jóval magasabb, kb. 40-45 %-os a cigányság aránya településünkön (Forrás: Sárszentlőrinci Roma Nemzetiségi Önkormányzat). Egyre több a vegyes házasság, a vegyes házasságból született gyermek is.

Az utóbbi öt évet vizsgálva megállapítható, hogy Sárszentlőrinc lakónépessége 2014-től ismét folyamatosan csökken. A születések számának csökkenése és a halálozások számának növekedése mellett a csökkenés abból is eredeztethető, hogy a község nem tud megfelelő munkalehetőséget biztosítani a fiatalok számára, így jelentős az elvándorlás.

Ezen okok vezettek oda, hogy a lakosságszám 2014 és 2018 között 55 fővel esett vissza.

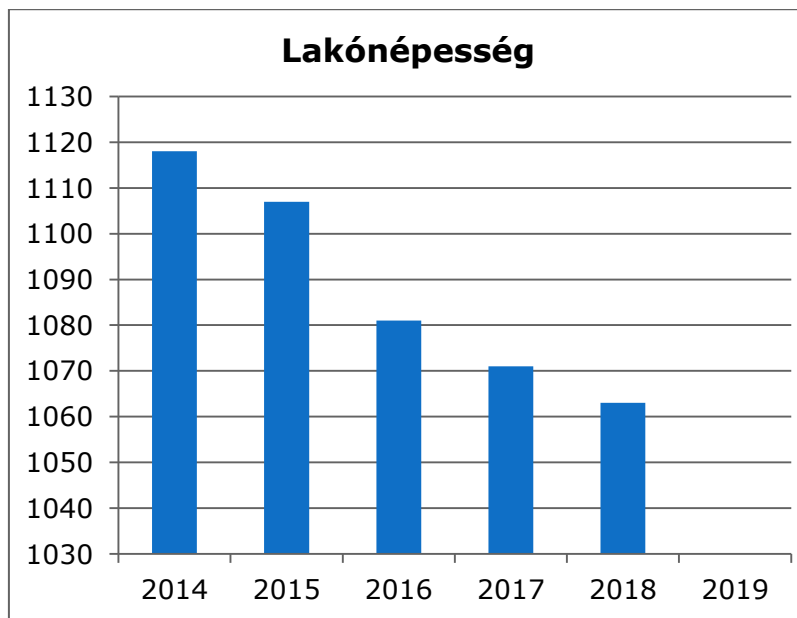
Népesség

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	1118	bázis év
2015		99,0%
2016		97,7%
2017		99,1%
2018		99,3%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. ábra: Lakónépesség számának alakulása (2014-2018)

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR (2014-2018)

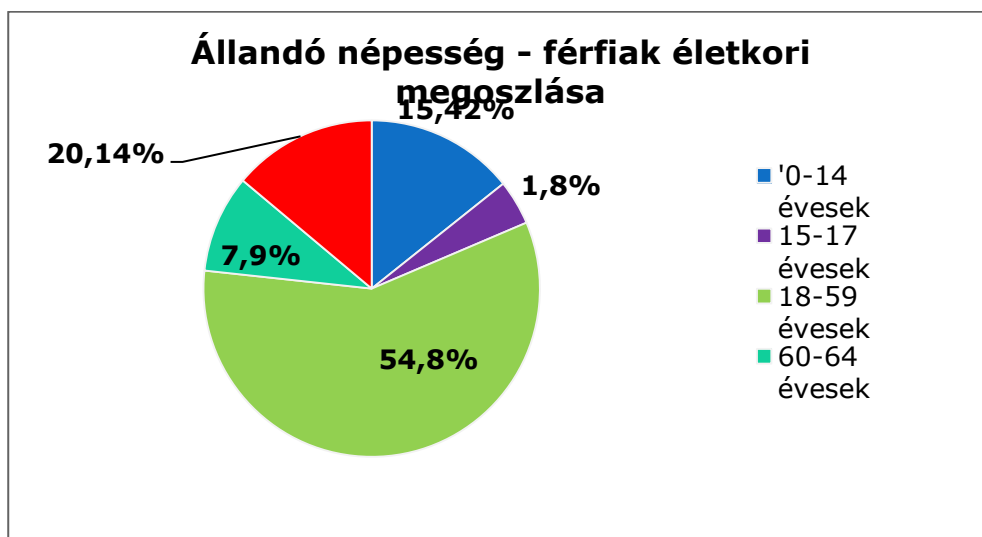
Az állandó népesség száma 2018-ben 1063 fő, 55 fővel kevesebb, mint 2014-ben. Ez a különbség egyrészt abból adódik, hogy a diákok más településre költöznek a továbbtanulás miatt, valamint a településről nehezen oldható meg a munkába járás, ezért inkább aki teheti, más településre (városba) költözik.

2. számú táblázat: Állandó népesség (2017)

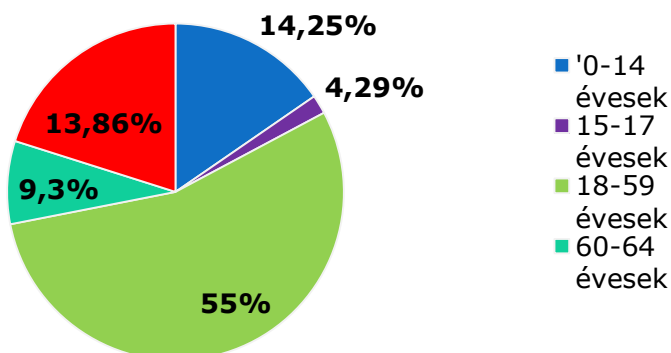
	Fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	555	516	1071	52%	48%
0-14 éves	84	70	154	55%	45%
15-17 éves	11	26	37	30%	70%
18-59 éves	314	306	620	51%	49%
60-64 éves	34	45	79	43%	57%
65 év feletti	112	69	181	62%	38%

Forrás: KSH-TSTAR

3. ábra: Állandó népességből a nők és a férfiak arányának megoszlása korcsoportonként

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

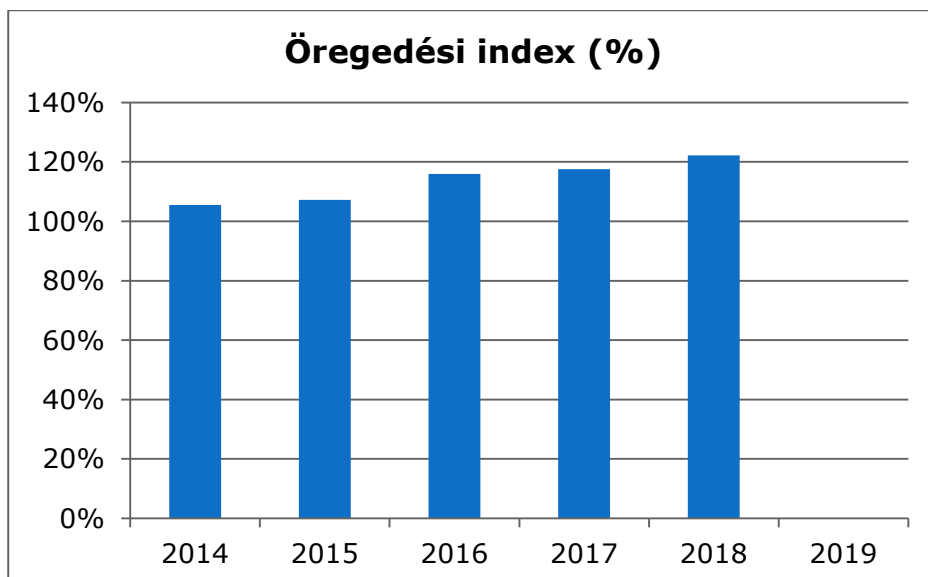
Forrás: KSH-TSTAR

Az állandó népességből a korcsoportonkénti megoszlás alapján a 18-59 éves nők és férfiak képviselik a legnagyobb hányadot, amely 55 %-os arányt jelent. A 65 év feletti állandó lakosok esetében az országos jelenséghez hasonlóan a férfiak 1,4 %-kal magasabb mértékben jelennek meg, mint a nők.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2014	174	165	105,45%
2015	178	166	107,23%
2016	182	157	115,92%
2017	181	154	117,53%
2018	193	158	122,15%
2019			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

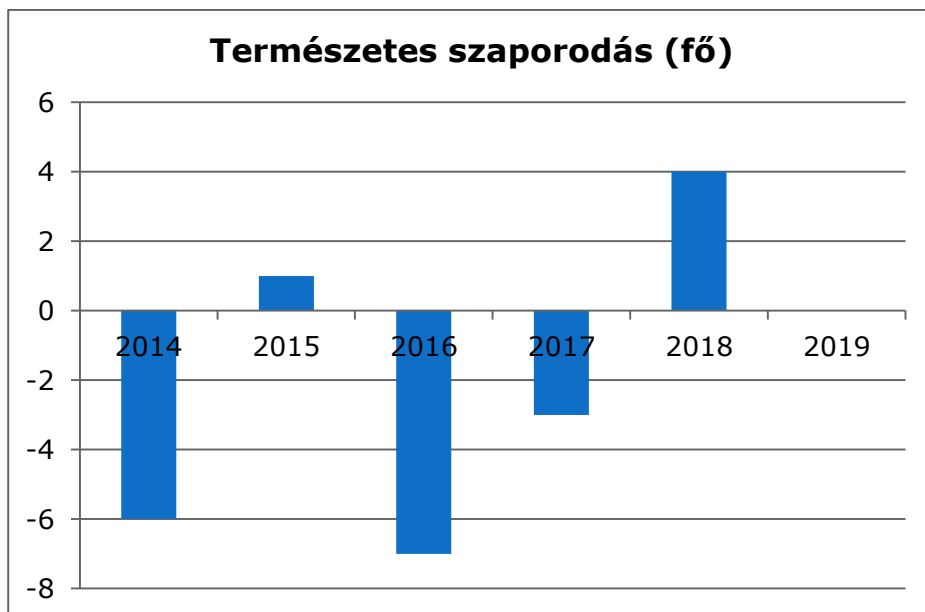
A lakosság korösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy az időskorúak lakosságon belüli aránya viszonylag állandó, 17 – 19 % között mozog. 2014-ben az állandó lakosok 15,6%-a volt 65 év felett, ma ez az arány 17,9%. Ugyan jelentős mértékben nem emelkedett az időskorúak aránya, azonban a korcsoportok szerinti megoszlást elemezve a tendencia egyértelműen romló. Az állandó lakosság szám folyamatos csökkenése mellett, az egyik legfontosabb korosztály, a 14 éven aluliak aránya sem emelkedik jelentősen, 14-15 % közötti értéket mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2014	7	13	-6
2015	12	11	1
2016	9	16	-7
2017	10	13	-3
2018	16	12	4
2019			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás tekintetében a halálozások száma szinte minden évben meghaladja az élve születések számát. 2015-ben és 2018-ban a legmagasabb a születések száma, ebben a két évben a természetes szaporodás is pozitív képet mutat.

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Sárszentlőrinc

Megélhetés, közlekedés, munkanélküliség Sárszentlőrincen

Közlekedési viszonyok

A község közlekedési szempontból is hátrányos helyzetű, Sárszentlőrincet, Uzdót és Alsópélt a fő közlekedési utak és a vasút is elkerüli. Településünk egészen 2012-ig egyirányból, a 63-as főútról Nagydorognál letérve volt elérhető. A községet Simontornyával összekötő szilárdburkolatú út megépítésével Sárszentlőrinc zsáktelepülés jellege megszűnt. Ezen az új útvonalon menetrend szerinti autóbuszjárat nem közlekedik, így ez az út a munkát keresők szempontjából nem hozott kedvező változást. Az átmenő autósforgalom azonban jelentős mértékben megnövekedett, hiszen személyautóval rövid idő alatt elérhetővé vált a 61. sz. és a 64. sz. főút. Községünket vasúthálózat nem érinti, a Budapest–Bátaszék vonalhoz az 5 km-re lévő nagydorogi vasútállomáson lehet csatlakozni. Autóbusz-közlekedés szempontjából is kedvezőtlen Sárszentlőrinc helyzete. A közeli városokba (Paks, Simontornya) és a megyeszékhelyre autóbusszal csak körülményesen, átszállással lehet eljutni.

Megélhetési viszonyok

Az első „Földbérllő Szövetkezet” 1949-ben, majd ezt követően 3 termelőszövetkezeti csoport alakult 1952-ben. Egyesülésük után jött létre a Petőfi Mezőgazdasági Szövetkezet. Elsősorban ez a termelőszövetkezet, valamint az Alsópélti Állami Gazdaság nyújtott megélhetést a településen élő embereknek. Uzdón működött a kender feldolgozó üzem, ami szintén sok embernek biztosított a megélhetést.

A Paksi Konzervgyár telephelyeként 1969-ben létrehozták azt az üzemet („magozót”), amely júniustól márciusig 80 asszonynak adott konzervgyári kisegítő munkalehetőséget. Az üzemben felvásárolták a lakosság által termelt zöldségfélét, gyümölcsöket, majd a feldolgozás, csomagolás után exportra szállították a savanyúságot, befőttet.

A rendszerváltást követően felszámolásra került a termelőszövetkezet, megszűntek a feldolgozó üzemek (konzervgyár, kender feldolgozó üzem), a földterületek magántulajdonba kerültek. Magasra szökött a többségében szakképzetlen munkanélküliek száma. Jelenleg kb. 20-25 % a munkanélküliségi ráta.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	380	369	749	64	16,8%	59	16,0%	123	16,4%
2015	379	366	745	60	15,8%	61	16,7%	121	16,2%
2016	369	373	742	53	14,4%	61	16,4%	114	15,4%
2017	379	373	752	67	17,7%	41	11,0%	108	14,4%
2018	377	361	738	51	13,5%	51	14,1%	102	13,8%
2019			0		#####		#####		#####

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség a nők körében:

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	380	369	316	310	64	59
2014	379	366	319	305	60	61
2015	369	373	316	312	53	61
2016	379	373	312	332	67	41
2017	377	361	326	310	51	51
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Átlagosan elmondható, hogy több a férfi munkavállaló és munkanélküli, mint nő.

Ennek oka az alacsony iskolázottság.

A nők többsége viszont azért is tud nehezen elhelyezkedni, mert a gyermekeket iskolába, óvodába kell hordani, ebből kifolyólag nem tudnak olyan munkahelyet vállalni, ahol 6 órakor kezdődik a munkaidő.

A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2014	2	4	0	0	0	0
2015	5	2	0	0	0	0
2016	5	2	0	0	0	0
2017	5	2	0	0	0	0
2018	5	2	0	0	0	0

A képviselőtestület 2014-ben 2 férfiből és 4 nőből állt, majd a 2014-es önkormányzati választások alkalmával átalakult, a férfiaké lett a főszerep 5-2 arányban.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A HEP elsődleges célja a hátrányos helyzetűekkel, a szegényekkel szembeni előítélet csökkentése. Alapvető szemléletünk, hogy a piacról való kiszorulás NEM moráliskérdés, tehát NEM elítélendő és NEM szankcionálni kell. A hátrányos helyzetűeket - szegény, lakhatási problémákkal küzdő, fogyatékossgal élő, pszichiátriai vagy szenvedélybeteg, munkanélküli, valamely etnikumhoz tartozó, idős - legyen az akár egyéni, biológiai, társadalmi ok következménye segíteni, támogatni, motiválni kell, minél rövidebb időn belüli megteremtési számukra a munkaerőpiacra történő visszakerülés, érvényesülés lehetőségét. A HEP kiemelten fontos területként, PRIORITÁSKÉNT kezeli a szegénység mélyülésének, újratermelődésének és területi terjedésének mérséklését, továbbá a mélyszegénységben élők integrációját.

A HEP álláspontja szerint a mélyszegénységben élők felzárkóztatásához az alábbi intézkedések szükségesek:

lakhatás - rezsitartozások csökkentése, a felhalmozódás elkerülése (pl.: előre fizetés mérőóra),

oktatási rendszer - óvodai nevelés és a 18 éves korig tartó tankötelezettség, majd szakképzés, felnőttképzés,
 munkához jutás - foglalkoztatás bővítése, atipikus foglalkoztatási formák,
 értékteremtő, elsődleges piacra visszavezető közfoglalkoztatás,
 munkanélküli ellátás - munkaügyi és szociális szolgálatok, szolgáltatások
 az egészségügyi, szociális ellátás élethelyzetekhez való igazítása és elérhetősége, mobilitás.

A mélyszegénységben élők integrációját a HEP elsősorban szociális eszközrendszerrel, szociális és közösségi munkával, a lakosság, közösség aktív részvételén alapuló tervezéssel együtt látja megvalósíthatónak, elsősorban a helyi igényeket és programokat figyelembe véve. A tartós megoldásokat, a már bevált, jó gyakorlatokat preferáljuk, amelyek nem csak átmeneti megoldást, hanem kivezető utat jelentenek a szegénységből.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	749	0,25	0,0%
2013	745	1,5	0,2%
2014	742	2,25	0,3%
2015	752	2,75	0,4%
2016	738	1,75	0,2%
2017	0	2,5	

A mélyszegénységben élők munkahely hiányában nem tudnak sorsuk ellen tenni. A település lakosainak közel fele roma nemzetiségű, ezért őket hátrányos megkülönböztetés éri a foglalkoztatás és más területeken is.

A táblázatból kiderül, hogy nagyon kevés olyan ember él a faluban, aki álláskeresési segélyben részesül. Akik nem kapnak ilyenféle ellátást, azok az emberek az önkormányzat által nyújtott foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, ebből próbálják túlélni a mindennapokat.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	12,05	12	15	27	44,4%	55,6%
2015	17,98	6	17	23	26,1%	73,9%
2016	27,82	10	11	21	47,6%	52,4%
2017	27,7	8	12	20	40,0%	60,0%
2018	36,95	7	9	16	43,8%	56,3%
2019	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen javuló tendenciát mutat a tartós munkanélküliségi ráta.

A fenti táblázat alapján elmondható, hogy a 2014-es évhez képest jelentősen csökkent a tartós munkanélküliek száma mind a nők, és mind a férfiak körében.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	123	12,75	10,4%	67,5	54,9%	29,75	24,2%
2013	121	14	11,6%	71,5	59,1%	35,5	29,3%
2014	114	13	11,4%	58,25	51,1%	29,5	25,9%
2015	108	11,75	10,9%	59	54,6%	24	22,2%
2016	102	9,75	9,6%	47,25	46,3%	22	21,6%
2017	67	9	13,4 %	35,25	54,23%	21,25	32,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott álláskereső több mint fele csak az általános iskola 8 osztályát végezte el, de akad olyan is, akinek nincs meg az általános iskolai végzettsége sem. Ebből kifolyólag nehezen találnak munkát.

Sárszentlőrincen a munkanélküliek nagy része az Önkormányzat által nyújtott támogatásból él, illetve közalkalmazottként vesz részt a falu életében. Sokan foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, havi összege 22.800 Ft.

- a) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	20 perc	2	30 perc	0	0	n.a	n.a
Megye- székhely	30 perc	4	45 perc	5	45 perc	n.a	n.a
Főváros	1,5 óra	4	2 óra	4	4 óra	n.a	n.a

Településünkön a munkanélküliség oka egyrészt a közlekedés is. A legtöbb munkahelyen 6 órakor kezdődik a munkaidő, így Sárszentlőrincről nem tudnak bejárni az emberek messzebb településre dolgozni. falunkban vonatmegálló nincs, így Nagydorogra át kell jutni busszal, és onnan tudnak tovább menni vonattal. A fővárosba való feljutás is igen körülményes. A táblázatból is kiderül, hogy mindössze 4 autóbusz indul úgy a faluból, hogy fel lehet jutni a fővárosba, de az is átszállásokkal történik.

3.2.16. számú táblázat – Mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása

év	mélyszegénységben élők	Romák/cigányok
2013	1	1
2014	1	1
2015	1	1
2016	1	1
2017	1	1
2018	1	1

Minden évben egy olyan család volt a községben, akikre rámondhattuk, hogy mélyszegénységben élnek. Közülük egy fő minden évben részt vett a közfoglalkoztatásban, ezzel is próbáltunk segíteni helyzetükön.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Ezeket az embereket érte hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás különböző területein. Nem is inkább a mélyszegénységben élőket, hanem a romákat. Sok olyan munkahely adódik, ahol kikötik, hogy a jelentkező ne legyen roma, pedig a romáknak is éppen olyan szükségük van a munkahelyre, mint a magyaroknak.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	123	5,5	4,5%
2013	121	6,75	5,6%
2014	114	2,5	2,2%
2015	108	7,5	6,9%
2016	102	3,75	3,7%
2017	n.a.		n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresők száma magas, viszont kevesen részesülnek álláskeresési járadékban. Ez is azt bizonyítja, hogy kevés embernek volt megfelelő idejű munkaviszonya ahhoz, hogy járadékot kapjon.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

- a) bérlakás-állomány
- b) szociális lakhatás
- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
- e) lakhatást segítő támogatások
- f) eladósodottság

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma

20 13	455	2	0	0	0	0	0	0
20 14	455	2	0	0	0	0	0	0
20 15	455	2	0	0	0	0	0	0
20 16	455	2	0	0	0	0	0	0
20 17	455	2	0	0	0	0	0	0

Községünkben sem bérlakás, sem szociális lakásállomány nincs.

Az idei évben az Önkormányzat 3 szükséglakással rendelkezik, melyek jelenleg is hasznosítva vannak.

Sárszentlőrinc környezete, infrastruktúra, nevezetességei

Sárszentlőrinc ugyan a Paksi Kistérségben található, mégis a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet melléklete szerinti hátrányos helyzetű besorolást kapott.

A gazdasági, társadalmi változások jelentős életminőségbeli változásokat okoztak, melyek súlyos egzisztenciális következményekkel jártak. A munkanélküliség egyre több családot érintett az elmúlt években, évtizedekben, mely növelte a tanulási életutat nem látó, vagy nem értékelő képzetlen társadalmi réteg létszámát.

Sárszentlőrincen az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató. Évente 25-30 embernek van lehetősége hosszabb-rövidebb ideig részt venni a közmunka programban.

A településen több család megélhetését biztosítja mezőgazdasági termelő tevékenység (mezőgazdasági vállalkozók, Bt., családi vállalkozás Kft. stb.) ezek azonban nagy létszámú munkaerőt nem foglalkoztatnak. A nagyobb vállalkozók, főként a tavaszi, nyári időszakban kb. 15-20 embernek, főként asszonyoknak tudnak szezonális munkát biztosítani (kapálás, címerezés, paprika-, paradicsomszedés).

A lakosság egy része elsősorban Paksra, kisebb hányada Szekszárdra kénytelen ingázni.

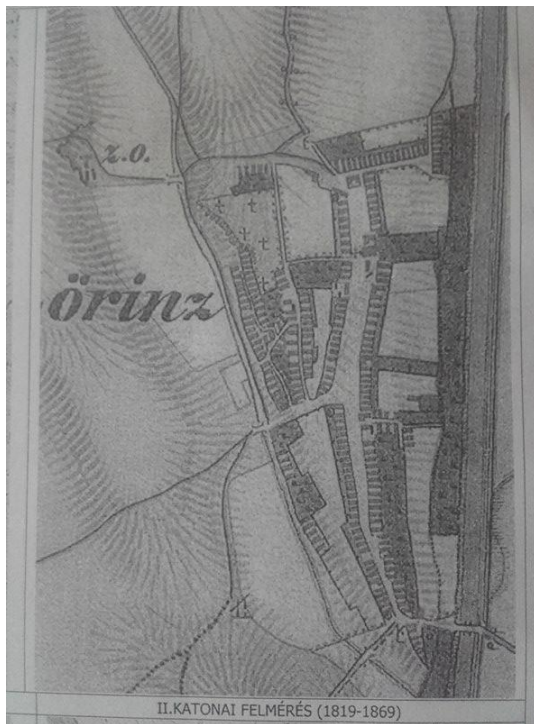
A Pakson, Székesfehérváron, Tolnán működő összeszerelő üzemek, a Tolnatej, az Atomerőmű különjáratokkal biztosítja a munkavállalók munkahelyre jutását. Ennek ellenére még mindig magas a munkanélküliek száma a településen.

Épített környezet

A település fő utcáját adó széles Petőfi utca észak-dél irányú, viszonylag egyenes vezetésű, kétoldali sűrű beépítésű. A falu közepén, a domb tetején magasodik a templom. Az itteni telkek hosszanti oldalán egymás mellett helyezkednek el az épületek: a lakóházak és ezt követően a gazdasági épületek. A lakóházak többsége vályogból épült, a parasztházak hosszanti oldalán nyitott tornác fut végig. A Petőfi utca, Petőfi tér, Rákóczi utca és Sántha Károly utcák által alkotta ősi településmagban megfigyelhetők a kapukat határoló, változatos kialakítású falazott oszlopfejek, amelyek az utcák egyik díszét adják.

A második katonai felmérés során készített térkép mutatja, hogy a település jelenlegi szerkezete, úthálózata szinte teljesen kialakult, a Kiszékelyi, Balassa, Arany, Árpád és a Kossuth utcák kivételével. Kialakították a községi temetőt, amelynek szokatlanul nagy területet hagytak, illetve érdekessége még, hogy közvetlenül a lakóházak mellett került kijelölésre.

A viszonylag szabályos szerkezetű településrészhez, attól nyugatra, szabálytalan, un. halmazos beépítésű terület csatlakozik. A keleti oldalon új utca nyitását valószínűleg a kedvezőtlen építési feltételek nem tették célszerűvé, ezért a község nyugati irányba bővült. A XX. században kialakított utcák (Kisszékelyi utca, Balassa utca, Arany J. utca, Árpád utca és a Kossuth L. utca) egyenes vonalvezetésűek, a tervezés nyomait őrzik. A lakóépületeket az ősi településrészekben (Petőfi-Rákóczi utca) az utca telekhatárra építették, míg az újabb részekben általában előkertes beépítést találunk.

A falura jellemző hosszházas elrendezésű, egytraktusos lakóépületek helyett a gyerekes családok elsősorban az új építésű, négyzet alaprajzú épületeket részesítették előnyben.

Sárszentlőrincen a Jókai, a Sió, az Árpád telep és a Balassa utcákba még földút vezet. Esős időben az ott élőknek nagyon sok gondot okoz a közlekedés. Sajnos egyre több az üres ház a faluban, az üresen álló épületek állapota folyamatosan romlik, túlnyomó részüket pedig

már el is bontották. Az Önkormányzat és intézményeinek épületeit pályázati pénzek elnyerésével igyekeznek folyamatosan felújítani.

A településen és a külterületeken sok zöldterület található, ezek gondozását az önkormányzat a közmunka programban dolgozó emberekkel végezteti.

Infrastruktúra

A közigazgatási teendőket Sárszentlőrinc Község Önkormányzatának 6 tagú képviselőtestülete látja el. A településen Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik.

2012. december 10-től Nagydorog, Bikács, Kajdacs, Pálfa, Sárszentlőrinc községekkel társulási formában létrehozott Közös Önkormányzati Hivatal (Nagydorog székhellyel) segíti a település működését. A hivatali ügyek intézésére helyben van lehetősége a lakosságnak.

Sárszentlőrinc Község Önkormányzata az infrastruktúra színvonalának növelésére törekszik. A település felújított vezetékes vízzel, gázzal, felújított villamos energia hálózattal, kábeltelevíziós-, és telefonhálózattal ellátott. A falu lakossága számára biztosított a szélessávú internet hozzáférés. A kommunális hulladékszállítás szintén megoldott, hetente egyszer az Alisca Terra Kft. szállítja el a hulladékot.

Sárszentlőrincen jelenleg 1 összevont osztállyal, 16 fővel működik az általános iskola, mely a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tamási Tankerületének fenntartásában lévő Vak Bottyán Általános Iskola és Gimnázium telephelye. Az iskola épületét a község az 1970-es évek elején építtette. A folyamatosan csökkenő gyermeklétszám hatására a fenntartási költségek olyan magasra emelkedtek, hogy az önkormányzat 2006-ban megszüntette a felső tagozatot. Ez a lépés azonban azt eredményezte, hogy az alsós évfolyamra járó testvéreket a szülők abba az intézménybe írták, ahova a felsős gyermekük járt. 2008-ban két összevont osztályban folyt a tanítás, 2017-től pedig a jelenlegi formában 1 összevont osztállyal működik. Az óvoda fenntartásáról Sárszentlőrinc Község Önkormányzata társulás formájában gondoskodik. A Simontornyai Köznevelési Társulás fenntartásában a Vak Bottyán Óvoda és Bölcsőde tagintézményeként működik.

A község belterületén működik a Lázár Ervin Könyvtár, a posta, a Takarékszövetkezet, a védőnői szolgálat, a háziorvosi szolgálat és egy fiókgyógyszertár. A faluban három vegyesbolt és egy gazdabolt nyújt vásárlási lehetőséget a lakosok számára.

A település tagja a Sió-menti Önkormányzatok Szövetségének, amely a Siócsatorna hajózhatóvá tételét, idegenforgalmi adottságainak kihasználását célozza.

Háziorvosi rendelő, Védőnői Szolgálat, Gyógyszertár

Polgármesteri hivatal

Lázár Ervin Könyvtár

Általános Iskola

Az '56-os Emlékmű és a Hőskert bejárata

I. Világháborús Emlékmű

Sárszentlőrinc nevezetességei

Amikor 1722-ben a nyolc család letelepedett Szent-Lőrinczen, az egyszerű lakóházakkal egyidőben kicsi sártemplomot is építettek. A gyülekezet gyors szaporodása miatt a kis

templom hamarosan szűk lett. 1774-ben Mária Terézia megadta a szentlőrinci evangélikusoknak királyi hozzájárulását a mai 1000 ülőhelyes téglatemplom megépítéséhez. 1774. május 3-án kezdték a templomépítést, és 1775. augusztus 15-én szentelték fel. 100 évenként került a templom alapos külső-belső tatarozásra. Nagyobb változás a templomon nem történt attól eltekintve, hogy az eredetileg fazsindelyes tetőt lecserélték. A toronysisak vörösrézburkolata 1848-ban készült. Az evangélikus templom műemlékvédelem alatt áll.

Községünk gazdag irodalomtörténeti múlttal rendelkezik. Petőfi Sándor, Lázár Ervin itt járt iskolába, Illyés Gyulát itt anyakönyvezték. A településen több műemlék jellegű épület is van. Ebből kettő Petőfi Sándor emlékét őrzi: az Algimnázium és a Petőfi emlékház.

Ma már elég nehéz elképzelni, hogy 212 évvel ezelőtt ebben a kis faluban olyan középiskola működött, melynek falai közé szomszédos, sőt távolabbi vármegyékből is eljöttek tanulni, s amelyből kikerülő fiatalok közül nem egy országos hírre tett szert. A sárszentlőrinci kis gimnázium szervezője és fenntartója a Tolna—Baranya—Somogyi Evangélikus Egyházmegye volt. Az 1720-as évek körül keletkezett gyülekezetek a század második felére megerősödtek, és hovatovább szükségessé vált, hogy saját soraikból biztosítsák tanítóik utánpótlását.

1803. június 2-án a Szent-Lőrincen tartott esperességi gyűlésen el is határozták az egyházmegyei középiskola létesítését. Kettős célt láttak maguk előtt: a nagyobb részben német anyanyelvű gyülekezeteket olyan tanítókkal ellátni, akik jól tudnak magyarul és alkalmasak a jegyzői tiszt gyakorlására is, másrészt a továbbtanulni vágyó és arra alkalmas fiataloknak a főiskolai tanulmányokhoz szükséges előképzettséget megadni. Az iskola székhelyének a kiválasztásánál egyhangúlag Sárszentlőrinc mellett döntöttek, mégpedig azzal az indokkal, hogy annak tiszta magyar lakossága körében a német gyülekezetekből jövő fiatalok gyakorlatban is elsajátíthatják a magyar nyelvet; a magyar polgárosszonyok nem dolgoznak annyit a határban, mint a németek, szívesebben vállalnak kosztosdiákokat és jól ellátják azokat; s végül a taníttatás költségeit csökkentheti az a lehetőség is, ha a fiaikat Sárszentlőrincire küldő német családok helyükbe cseregyerekeket vállalnak onnan „német szóra”. 1806—1807-i tanévvel nyitotta meg az iskola kapuját. A 70 éven át működő

gimnázium, a maga korában jó hírnevet szerzett. A mai bonyhádi evangélikus gimnázium büszkén vallja jogutódjának magát.

Algimnázium épülete, ma magánlakás

Nevelési elveit és tanítási tervét haladó protestáns szellemben, igen magas nívón alakították ki. Gyülekezeti levéltárunkban őrzött 1831. évi vizsgarend szerint tanítottak benne: vallást, latin és német nyelvet, magyar irodalmat, szépírást, hazai történelmet, világtörténelmet (Nagy Károlytól napjainkig), földrajzot, természetrajzot, számtant, geometriát és retorikát. A tananyagot a növendékek három év alatt sajátították el. A tanítás délelőtt 3, délután 2 órában folyt. A szerda és szombat délután szabad volt. 1831-ben két tanéven át Petőfi Sándor is az iskola tanulója volt.

A volt jegyzői lakás, amely annak idején a kisdíák 1. szálláshelye, ma Petőfi-
emlékmúzeumként működik.

„A ház a falu legszebb háza volt, száz év múlva is, mikor én fölkerestem, mint szülőfalum legnagyobb nevezetességét. Az L alakú épület hosszabb szára gyümölcsfák és virágágyak mentén húzódik a kert felé. Az oszlopos tornácról szőlőhegyekre látni, a tolnai táj, a Völgység feledhetetlen édességgel hullámozó, a Provence legszebb tájait idéző halmaira és lankáira. A kisdíák az épületnek a gyönyörű, széles főutcára eső rövidebb szárában padlós, tágas háromablakos szobában lakik harmadmagával, csupa úrifíúval.” – írta Illyés Gyula Petőfi életrajzában.

A kisdíák első szálláshelye, a jegyzői lakás, ma Petőfi Emlékmúzeum

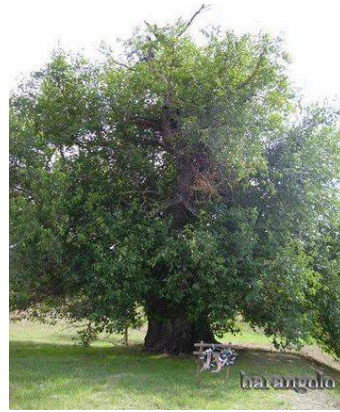

1831. szeptember 28-án íratta be édesanyja Petrovics Sándorkát a gimnáziumba. 27 évvel ezelőtt Szűsz Jánosné Horváth Ilona tanítónő hívta életre azt a kezdeményezést, hogy minden évben ezen a napon, szeptember 28-án, a költő emlékének tisztelegve Petőfi Szavalóversenyt rendeznek Sárszentlőrincen. A versenyzők négy korcsoportban (alsó tagozatos, felső tagozatos, középiskolás és felnőtt) indulhatnak, ahol egy kötelező Petőfi és egy szabadon választott vers kerül előadásra. A szavalóverseny méltó befejezéseként a résztvevők elhelyezik emlékkoszorúikat a Petőfi Emlékház falán.

Lázár Ervin, a gyermekkorát a szomszédos Alsórácegres pusztán töltötte, Sárszentlőrincen járt iskolába. A teljes felszámolásra került Alsó- Rácegrespusztán, az író egykori lakóhelyén az azóta megöregedett Nagyszederfa hirdeti már csak a valamikor volt szebb napokat. Sárszentlőrinc Község Önkormányzata és a Petőfi Irodalmi Múzeum 2012-ben közösen hozták létre az Emlékházat, melyben interaktív kiállítások, és egy meseszoba idézi fel az író világát. A kiállítóterben, Lázár Ervin felesége, Vathy Zsuzsa által felajánlott tárgyak mutatják be röviden a helyiek által csak „nagyszívű lancmók”-nak becézett író életét, műveit. Az Emlékház kiváló lehetőséget ad író-olvasó találkozók, Lázár Ervin emlékének szentelt ünnepek, vagy irodalmi gyermek programok megtartására.

2007-ben Sárszentlőrincen, Alsórácegresen (Rácegresen, Pácegresen, Rácpácegresen – Lázár Ervin gyermekkorának helyszínén), a Nagyszederfa mellett megalakult a Lázár Ervin Baráti Kör. A Baráti Kör tagjai minden évben – Lázár Ervin születésnapja tiszteletére – pályázatot írnak ki, és megrendezik Sárszentlőrincen a Lázár Ervin Napot. Ezen a napon gyermekek és felnőttek együtt emlékeznek az Íróra gyermekprogramokkal, játékos vetélkedőkkel, mesehallgatással idézik fel emlékét, a műveit.

Lázár Ervin Emlékház és a Nagyszederfa

Településünkön két kézműves házaspár él. Oláh Erika zománcművész és párja Eisenmayer Jenő ötvös csatlakoztak a nyitott műhely-hálózathoz és a falu központjában gyönyörűen felújítottak egy parasztházat, melyben kialakították nyitott műhelyüket. Ezzel lehetővé vált az érdeklődők számára a műhely atmoszférájának, az alkotás folyamatának nyomonkövetése és főként az alkotók megismerése.

D. Nagy Judit zománcművész és férje Nagy Zoltán a volt gimnázium épületében élnek gyermekeikkel. Szívesen tartanak foglalkozásokat óvodásoknak, iskolásoknak, ahol a gyermekek megismerkedhetnek a technikákkal. A Lázár Ervin Emlékház hátsó részében kialakított kézműves szobában, a helyi kézművesek és a gyermekek alkotásaiból állandó kiállítás készült. Itt kaptak helyet Erdei Tamás gyékénytárgy készítő és Oláh Dénes fafaragó munkái is.

Gyermekek helyzete, óvoda, védőnői,- orvosi ellátás

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	5
2017	1	0	4
2018	n.a.	n.a.	n.a.

A faluban minden évben 1 védelembe vett gyermek volt, a veszélyeztetett kiskorúak száma pedig évről évre nőtt.

Míg 2014-ben nem volt veszélyeztetett kiskorú a településen, 2016-ben viszont már 7 ilyen gyermek volt a faluban.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2014	122	0	0	0	0
2015	140	0	0	0	0
2016	126	0	0	0	0
2017	126	0	0	0	0

2018	126	0	0	0	0
------	-----	---	---	---	---

Településünkön évről évre csökken a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma.

Ennek oka, hogy ha a család egyik tagja rendelkezik jövedelemmel, az már túl sok ahhoz, hogy ebbe a támogatásba beleférjenek, viszont ahhoz kevés, hogy egy 4-5 tagú családot fenn tudjanak tartani.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyerekek nincsenek a faluban. Minden gyermek magyar állampolgárságú.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	1	81
2015	1	85
2016	1	92
2017	1	96
2018	1	103

2019	1	86
------	---	----

A településen egy védőnő látja el a az összes gyermeket 0-14 éves korig. A gyerekek száma nagyjából minden évben megegyezik. 2018-ban volt magasabb a 0-14 évesek száma, ekkor 103 főt látott el a védőnő.

- a) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2014	0	15953	0	15953
2015	0	14613	0	14613
2016	0	7265	0	7265
2017	0	15882	0	15882
2018	0	15517	0	15517

Sárszentlőrincen kimondottan gyermekorvosi rendelés nem működik, a házi orvos látja el a gyermekeket is.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

- d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás célja és feladata a község területén élő gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségük megelőzése, megszüntetése, a családból történő kiemelésük megelőzése, a családba való visszahelyezésük elősegítése, valamint utógondozásuk biztosítása.

.A szociális alapellátásokat, a gyermekjóléti szolgáltatást is 2005. február. 15.-től kistérségi társulási formában oldja meg az Önkormányzat.

A gyermekek veszélyeztetettségének alapvető okai a szülei szocializációja során felmerült hiányosságok a kedvezőtlen szociális helyzet, amely túlnyomórészt a munkanélküliségre vezethető vissza. Az elhelyezkedési esélyeket csökkentő alacsony iskolai végzettség, településünk kedvezőtlen földrajzi helyzete és életviteli problémák.

e) gyermekvédelem

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Az önkormányzat a gyermekétkeztetést a saját tulajdonában lévő konyha működtetésével oldja meg. A szociálisan rászoruló gyermekek étkeztetése kedvezményes formában valósul meg.

A 2018. évben, összesen, 38 fő óvodás korú gyermek vette igénybe az étkezés lehetőségét.

A gyermekvédelmi kedvezmény miatt vált jogosulttá, 24 gyermek az ingyenes étkezésre. A nagycsaládosok kedvezményének igénybevétele mellett 2 fő étkezett és 50%-os térítési díjat fizetett. Teljes térítési díjat fizetett 12 fő.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.30-16.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	3 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Az óvoda munkanapokon 6.30 órától 16.30-ig tart nyitva. Az óvodai személyzet 4 óvodapedagógusból és 2 dajkából áll. Nyáron 3 hétig tart zárva az intézmény, ilyenkor takarítási szünet van. Az óvodában 2 csoport van, 50 férőhellyel.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat - ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2013	42	2	50	1	42	0
2014	40	2	50	1	40	0
2015	45	2	50	1	45	0
2016	46	2	50	1	46	0
2017	52	2	50	1	52	0

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2018-2019. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	17	10	10	11	0	48
Más településről bejáró gyermekek létszáma	5	0	2	0	0	7
az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott gyermekek száma	9	3	10	4	1	26

(az adott évből eltelt időszakra vetítetten)						
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	3	2	3	4	0	12
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	3	0	0	0	3
tagóvoda						

Tagóvoda nincsen.

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely						
Csoport 1	7	7	7	3	3	3
Csoport 2	5	5	5	0	0	0
Csoport 3						

Csoport 4						
Csoport 5						
Csoport 6						
Összesen	12	12	12	3	3	3
A csoportok összlétszámá ból a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	0
A csoportok összlétszámá ból a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleménnyel)	0	0	0	0	0	0

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvodai pedagógusok külön figyelmet fordítanak a gyengébb képességű gyerekekre.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Heti rendszerességgel logopédiai ellátás történik az óvodában 1 alkalommal, szociális segítő heti 1 alkalommal segíti a gyerekek fejlődését.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

A gyerekeket nem éri hátrányos megkülönböztetés sem az óvodában sem az iskolában.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyre több a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	Szülőknek munkalehetőség teremtése

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Munkanélküliség, Hátrányos megkülönböztetés	Közfoglalkoztatás, Esélyegyenlőség kidolgozása
Gyermekek	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma fokozatosan nő	Munkahely és képzések teremtése a szülők számára
Idősek	Kevés idős részesül nyugdíjszerű ellátásban	Idősebb korosztálynak munkalehetőség, szervezetek
Nők	Munkanélküliség, Tanulatlanság	Közfoglalkoztatás, alkalmi munka szervezése , ingyenes képzések indítása
Fogyatékkal élők	Foglalkoztatottság hiánya	Non profit szervezetek

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Esélyegyenlőségi program	Önkormányzat: felelős: polgármester

Gyermekek	halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek számának csökkentése	Önkormányzat, Munkaügyi központ, Szervezetek
Idősek	Munkahely teremtés	Önkormányzat, Munkaügyi központ
Nők	Ingyenes képzések szervezése	Munkaügyi központ
Fogyatékkal élők	Non profit szervezetek létrehozása	Vöröskereszt, Önkormányzat felelős: elnök és polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő bánásmódban részesülnek a magyarokkal.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők leküzdjék a mindennapokat, juttatásban részesüljenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek mindennapjaira.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az esélyegyenlőséget. Ők is vállalhassanak munkát a mindennapokba.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I. A gyermekek esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Szülők tájékoztatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevesen veszik igénybe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A rászoruló körében növelni a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számát.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Éves gyermekvédelmi beszámoló Családbarát program

Résztevők és felelős	Önkormányzat Szociális ügyintéző
Partnerek	Helyi Óvoda
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Tájékoztatás formái Megszólított szülők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szülők érdektelensége
Szükséges erőforrások	Nincs költségvetési vonzata

II. A nők esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Képzési programok körének szélesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tartós munkanélküliség aránya a nőknél magasabb
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtag által kedvezményesen igénybevehető képzési programok körét.

Résztevők és felelős	Munkaügyi központ
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzések száma Résztevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Résztevők száma kevés
Szükséges erőforrások	Pályázati források Önkormányzat költségvetése

III. Idősek esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Szociális közművelődési szolgáltatások bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élők aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egyedül élő idős korúak védelme, foglalkoztatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma)	Képzések igény szerinti bővítése

pontokba szedve	
Résztevők és felelős	Munkaügyi központ
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Programok száma Résztevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Idős korúak érdektelensége
Szükséges erőforrások	Pályázatok Önkormányzati költségvetés

IV. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Évről évre nő a halmozottan hátrányos helyzetű családok száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A halmozottan hátrányos helyzetű családok számának csökkentése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közfoglalkoztatás szervezése
Résztevők és felelős	Helyi Önkormányzat
Partnerek	Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2021. december 31- folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma Folyamatosan fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Közfoglalkoztatásra felhasznált keretlétszám csökkentése
Szükséges erőforrások	Személyi és tárgyi feltételek

V. Fogyatékkal élő esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Akadályok megszüntetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hozzáférés megkönnyebbítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesített önkormányzati intézmények száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázati források hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati források, önkormányzati költségvetés

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása	Halmozottan hátrányos helyzetű családok foglalkoztatása	A halmozottan hátrányos helyzetű családok számának csökkentése.		Közfoglalkoztatás szervezése, bővítése	Polgármester		Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Személyi és tárgyi feltételek	Folyamatosan fenntartható
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szülők tájékoztatása	Kevesen veszik igénybe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt.	A rászoruló körében növelni a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számát.		Éves gyermekvédelmi beszámoló. Családbarát program	Polgármester		Tájékoztatás formái Megszólított szülők száma	Nincs költségvetési vonzata	Továbbiakban is figyelemmel kell lenni a jogosultakra és tájékoztatni kell őket.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Képzési programok körének bővítése	A tartós munkanélküliség aránya a nőknél magasabb.	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése.		Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtag által kedvezményesen igénybe vehető képzési programok körét.	Polgármester		Képzések száma Résztevők száma	Pályázati források Önkormányzat költségvetése	További képzések szervezése
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Szociális közművelődési	Képzések igény szerinti bővítése	Egyedül élő időskorúak		Képzések bővítése	Polgármester		Programok száma Résztevők száma	Pályázatok Önkormányzat	Idősekkel való kapcsolattartás

	szolgáltatások bővítése		védelme, foglalkoztatása						költségvetése	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Akadályok megszűntetése	Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	A hozzáférés megkönnyebbítése		Fizikai környezetben található akadályok megszűntetése	Polgármester	2021.06.30.	akadálymentesített önkormányzati intézmények száma	pályázati erőforrások	folyamatos

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.